

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

XXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

VITA SANCTI PATRIS NOSTRI ABERCII
EPISCOPI HIERAPOLITANI, AVTHORE

*Simeone Metaphraste, vt habetur in
Tomis Aloysij.*

22. Octobr.
Cap. 1.

Abercij Epi
scopi zelus.

Habac. 2.

Preces Aber
cij cum la
chrymis.

Cap. 2.
Visio.

Destruit de
monum si
mulacra.

Cap. 3.

Deridet stul
titiā ido
lolararum.

Defertur ad
Senatum.

ARCO Antonino & Lucio Vero Romanum obtinentibus imperium, peruasit decretum in vniuersam terram, quæ parebat Romanis, iubens offerri publica sacrificia & libamina dijs, qui dicuntur. Cùm hoc ergò decretum tunc missum esset ad Publium parua Phrygiæ Præsidentem, licebat videre omnes, qui erant sub ditione Romanorum, celebrare festa & sacrificia, & diligenter inferuire iussui Romanorum: Senatusque Hierapolitanus & populus nequaquam aberant à sacro illo publico. Hic autè ipse, cuius est præsens argumentum, Abercius, cui erat commissus Episcopatus Hierapolitanorum, cùm vidisset ciues candidatos infesta illa festa peragere ad suæ animæ interitum: & verum quidè Deum contemptui haberi, surda autem adorari simulacra: falsam phantasiā (vt dicam cum diuino Habacuc) & erroris caliginem super multos infundi, rem arbitratus grauem & valdè absurdam, & tanquàm animo sauciatus pro fratribus, cùm lachrymis Deum seorsum precabatur, dicens: Deus seculorum, & Domine misericordiæ, qui hoc vniuersum fabricatus, id contines: qui voluisti, vt vnigenitus tuus filius propter nos homo fieret, nunc quoquè adspice mundum, quem tu condidisti: neque hanc tuam ciuitatem, in qua me posuisti pastorem tuarum ouium, & cuius mihi indigno commisisti Episcopatum, despicias sic manufactis deditam abominationibus: sed eos liberatos à nube erroris, quæ eis offundit tenebras, adiunge tuo lumini.

Hæc cùm magna diei parte esset precatus, & se somno dedisset, videt adolescèntem elegantè ac speciosum, virgam ei in manū tradentem, & dicentem: In nomine meo, Aberci, nunc ambula, & hoc baculo contere authores erroris. E somno ergò excitatus, cùm rectè intellexisset, Dominum sibi apparuisse, statim surgit, & impletur fiducia, & maximo ligno arrepto, abiit ille, zelum spirans & iram, ad templū Apollinis, vbi peragebantur plura sacrificia & libamina. Erat autem circa nonam horā noctis. Itaque diuina fretus apparitione, primùm quidè ipsis manibus pulsat templi portas: & cùm claues & vectes ab eo essent contriti, & aperte essent portæ, in medium accurrens templum, Apollinis, quod illic stabat, simulacrum confregit ac comminuit. Deindè alia quoquè aliorum deorum simulacra obiens, affecit similiter. Dij autem non se defenderunt, & quæ sunt surda & inania, sic erant planè surda & muta, vocem tamen maximam rebus ipsis emittentia, insanos esse homines, qui eos colunt, & deos nominant: & quæ nunc patiuntur, illa quidem iuste pati, & valdè laudabiliter.

Deorum autem cultores, & templi ministri, cùm hæc magna audacia facta esse vidissent, erant pleni stupore & dubitatione. Is verò ad eos conuersus, & iusta cum ira, iustus intuens: Abite, inquit, ad senatum, & toti populo renunciate, quòd dij vestri hesternò inebriati cõuiuio & comessatione, se inuicem contriuerunt, & sic in terram deiecerunt. Sed vos, si quid sit in vobis sensus, contra facta hæc simulacra camino mandate & igni. Sic enim dij vestri vobis fortè fuerint vtilis, per calcem, inquam, quæ est ex illis facienda. Hæc cùm fecisset & dixisset Abercius, domū rediit, tanquàm vir fortissimus, suis peremptis hostibus, qui erant reuera authores exitij multarū animarum. Reuersus autem docebat multitudinem, quæ ad ipsum confluebat, veram sequi religionem, & moderatæ vitæ curam gerere. Sub ipsam autem noctem, sacrifici & æditui accedunt ad senatum, & deferunt quidem Abercium: docent autè ea, quæ facta fuerant. Itaque cùm primùm illuxit, fama per omnes peruasit, quòd magnus quidè Abercius in magnū errorem incidisset, in deos autè insurrexisset, & quòd ea de causa non solum dijs & Imperatoribus, sed etiā populo & vniuersæ ciuitati deberet dare pœnas. Propter ergò omnes in templū congregati, inter se disceptabāt, & de eo cõmunicabant. Et qui erant quidem primi ex ciuibus, & longè alijs antecellebant, consulebant mittere ministros publicos, & Abercium adducere, redditurum rationem, quam de causa hæc sit ausus, & quosnā habeat, qui ei opem ferant. Neque est enim, aiebant, verisimile, eum, qui talia aggreditur, non plures habere adiutores. Cùm ergò illos quoquè

quoque compræhenderimus, victos simul cum Abercio mittemus ad Præsidentem, vt meritas luant pœnas suæ in deos ipsos iniuriæ, & in Imperatores.

Atque ijs quidem, qui cæteris præstabant prudentia, sicut diximus, videbatur hoc expedire: & sic, aiebant, erit nobis faciendum. Populus autem cum vidisset manus & pedes, & deorum facies humi proiectas, & valdè commotus esset, amens, dixerit quispia, pro amentibus, lignis & lapidibus correptis (talis enim est vniuersa turba, ad iram commota, & ita impetu vtens inconsiderato) Eamus, inter se inuicem clamabant, eamus, iniiciamus ignem in eius domum, & eam quamprimùm accendamus, vt non ille solum, sed etiam quicumque cum eo habitat, & cum eo sentit, malè pereat. Senatus autem timens, nè, si exuste essent ædes Abercij, ædes quoque vicinorum & multorum nulli culpæ affinium, mali quoque simul essent participes: & deindè de ijs pœnas sumeret Publius, quod se adiunxissent multitudini, efferatos demulcebat, & æstuantes eorum animos conabatur comprimere. Interim autè facta mora non modica, cum hoc quidam audiissent ex ijs, qui iam pietatem didicerant, celerimè veniunt ad ædes Abercij: cumque illum inuenissent, eos, qui aderant, placido & læto vultu accipientem doctrina pietatis, perindè ac si nihil noui accidisset, ei dicunt paratas insidias, & rogant, vt parùm loci det insolenti populi tumultui, & statim excedat è ciuitate, nè res duas præcipuas amitteret, patrem scilicet, & fratres, ipsum scilicet diuinum Abercium, quem eis in locum patris dedit spiritus sanctus, & fratres illos, quos, si is esset superstes, adduceret ad pietatem.

Cap. 4.
Populus in
cum commouetur.

Christiani
suadet Aber-
cio, vt det
locum iræ
& excedat
è ciuitate.

Ille autè, Fugitiui, inquit, o fratres, omninò existimaremur à suscipiendis pro Christo perpeffionibus, si propter ipsum pati tam turpiter declinaremus, idque cum ille sacris iusserit Apostolis liberè prædicare gentibus verbum pietatis, neque timere aliquid graue, & quod nollet pro nomine eius non pati in tempore, quo intentantur ea, quæ vexant & cruciant. Nam & propter ipsum mala perpeti est iucundum, & pro illo mori, est quauis vita verè iucundius. Verumenimèrò parendum est vobis sic volentibus: & fugiendi sunt ij, qui nos inuadunt. Nam hoc quoque planè iubet lex Christi, fugere videlicet eos, qui persequuntur. Hæc dixit, & simul cum eis egressus, per mediam ciuitatem vadit in forum. Vbi etiam cum sedisset in loco, qui apud eos vocabatur Fragellium, docebat eos, qui aderant, præconium veritatis, & eos dignabatur Dei cognitione, prout illi poterant esse digni: & dicebat, oportere eum, qui erat diuino baptismo initiatus, & dignus habitus, qui iam Christianus & esset, & nominaretur, quæ aderant quidem, iucunda despiciere: esse enim breuia & caduca: expetere autem vitam solam immortalem. Nam ea sola est verè vita, quam Deus parauit ijs, qui ipsum diligunt. Interim autè dum hæc differebat, cum quæ in eum ferebatur, id rescitiisset, multitudo: & quod non satis habuit domi verba facere de sua fide, sed etiam publicè prædicat, & liberè annunciat suam religionem, maiori infania perciti, & feruentes acriori spiritu, non ampliùs contineri poterant, nec volebant optimatibus cedere ciuitatis: sed cum tumultu & clamore in eum impetum faciebant, ipsum, & eos, qui cum ipso erant, dentibus propemodùm volentes discerpere.

Cap. 5.

Matth. 10.

Ibidem.

Magna li-
bertas & fi-
deltia S.
Abercij.

Cum autè iam ad ipsum venissent, & mox essent manus in eum iniecturi, ecce tres adolescentes, cum maligni dæmones eos longo antè tempore inuasissent, repente ruptis vestibus è populo excurrunt, suas manus mordentes & torquentes, oculos inuertentes, spumas in ore agentes, & confusam quandam alienamque vocem emittentes. Qui cum accurrissent ad Abercium: Adiuramus te per verum & solum Deum, quem tu prædicas, vehementer clamabant, nè nos torqueas ante tempus. Hoc multitudinis quidem illum à ratione alienum cohibuit impetum: adolescentibus autem sedauit malum: aut potius, si veriùs sit dicendum, vtrisque repressit insaniam, adolescentibus quidè insaniam, quæ proficiscatur à dæmonibus: multitudini autem eam, quæ ex inerudita & rudi natura commota erat aduersus sanctum. Stabant ergo omnes eum fixis intuentes oculis, maxima eius moderatione & morum tranquillitate eorum impetu refrenato, atque expectabant, quisnam futurus esset exitus. Diuinus autem Abercius nihil cunctatus, cum se conuertisset ad orationem: Sancti tui filij Iesu pater, dixit, qui etiam si milliès peccauerimus, ipse ea dispensas, quæ pertinent ad salutem, rogo te & obsecro, vt dæmonum insultum soluas adolescentibus, vt ipsi quoque deceterò ambulent, tuam sequentes voluntatem, & efficiant eo, quod in ipsis fiet, miraculo, vt multi alij tibi adiungantur, atque omnes cognoscant, te solum esse Deum, & non esse alium præter te. Hæc cum Deum esset precatus, & adspe-

Cap. 6.

Tres dæmo-
niaci popu-
li insanen-
tis, cohibent
impetum.

xisset adolescentes, percutit eorum capita virga, quam habebat in manibus: In nomine mei Christi, dicens, exite ex his adolescentibus mala dæmonia, eos nihil offendentia. Et illa quidem visa vocem edere maximam, protinùs abiērunt: Ij verò, depulsa ea, quæ tunc propter dæmones eos obsidebat, caligine, cum parùm adspexissent, & veluti respirassent, illius sanctos pedes osculantur, & nullam edentes vocem, eos diù tenent, ad eò vt omnes existimarent eos esse mortuos. Ipse autem cum apprehendisset illorum dexteram, facit eos surgere sanæ mentis. Et illi quidem, quæstis vestibus, cum eas induissent, cernebantur deinceps vestiti, & sanæ mentis, & ab Abercio minimè recedentes.

Cap. 7.
Populus cõ-
ueritur ad
Dominum.

Cum hæc autem vidisset turba, omnes veluti vna mente & vno ore: Tu es solus verus Deus, qui per tuum prædicaris Abercium, magna voce dixerunt. Eirei fert testimonium repentina illa mutatio multitudinis, quæ vsque ad eò fuit capta miraculo, vt nullus defuerit, qui non haberet agnitionem: immò omnes ad diuinũ baptismum accurrerint, ex paratis Abercio insidijs hoc præclarum interim consecuti, nempe sanam salutem. Cæterùm dicebant esse aliquid, quod eos maximè conturbabat: se enim pertimescere, nè propter magnum dedecus, quo multitudo eorum perfudit animam, sic permanerent nequaquam Deo accepti. Accedentes itaque dicebant: Doce nos, homo Dei, an sit nos Deus patienter adspecturus: an nobis mala redditurus propter ea peccata, quæ fecimus in ignorantia, quod etiam horremus, propter quod dolemus, quod timemus ac formidamus. Ille autem propius accedens, quam

Docet popu-
lum viam sa-
lutis.

potuit maxima & clarissima voce: Viri, inquit, qui nunc credidistis, si non perseueretis in veteribus vestris operibus, & paternis traditionibus, sed recedatis ab omni vitio, inuidia, inquam, odio, immunditia, & alijs, quæ priùs fecistis, cum essetis in ignorantia, ipse erit vobis propitius, in quem nunc sincere credidistis: qui etiam eos vocans, qui sunt aggrauati peccatis: Venite, inquit, ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis: & ego reficiam vos. Habemus exempla innumerabilia eius benignitatis. Quamobrèm in ipsum credentes, vos omnes ei vestras dedicate animas, & spe non frustrabimini. Sed graues, dicebant, plagas accepimus, totos nos ipsos antea dedentes obscœnis corporis voluptatibus, & maxima ex parte seruiantes corporis desiderijs, & adhuc malam habemus consuetudinem, tyrannidem in nobis exercentem. Ille autem: Accurrite, inquit, quamprimùm ad medicum, & ieiunium, labores, preces, lachrymas, peccatorum confessionem, & illarum ipsarum, quæ vos vexant, cogitationum, & ad malum faciendum impellunt: quod etiam per diuinum Ossee longo antè tempore Deus, vt potè non ab eis factum, exprobrat Iudæis: Cur, dicens, siluistis impietatem, & eius fructum vindemiastis? Hæc vtilissima medicamenta ipsi vobis imponite: & nec vulnere quidem vobis remanebit vestigium.

Cap. 8.

Morbidi fa-
nantur.

Cum eos sic diuinus alloqueretur Abercius, nona hora dici finita ei quoquè affert finem dicendi: & in his soluit sermonem, consuetis precibus eum trahentibus ad alium sermonem habendum cum eo, quem desiderabat. Ille ergo surrexit: & cum sacras manus imposuisset ijs, qui malè se habebant, & eorum extinxit dolores, & ad perfectam reduxit sanitatem. Deindè cum benè precatus esset omnibus, & benedixisset, quinetiam osculo in Domino impertisset, & veluti quoddam signaculum eis imposuisset, vt quæ dicta sunt, rectè ab eis custodirentur, domum ibat cum fratribus: multitudo autem eum sequebatur, & rogabat, vt ab illo baptizaretur. Ille autem accipit quidem, vt par erat, promptum eorum animi studium, ipse quoquè in eo habens longè maiorem, quam ij habebant, animi alacritatem: Sed quoniam non erat tempus conueniens, baptismũ differt in diem sequentem. Atque multi quidem ex ijs propter magnum baptismi desiderium, cum ne domum quidè redire sustinuis- sent, dormierunt illic prope domunculam. Cum autem esset mediũ noctis, gratia resplendens Abercius, cum Deum precatus fuisset, è domo egreditur: & cum circumfidentem vidisset turbam, & sustinentem, sublatis in celos oculis: Ago tibi gratias, Domine Deus, inquit, quòd misertus sis mei, qui sum pastor tuarũ ouium rationis com- potum: & qui in nos vigilabat lupum, frustra hiantem reddideris: & à veritate diuul- sam hanc gregis partem reuocaris, & iam filiorũ adoptione digneris per baptismum. Hæc cum dixisset Deo vniuersorum, iubet multitudinem cum sequi ad ecclesiam.

500. bap-
tizantur.

Cum autem iam venissent, consuetis dictis precibus, baptismò inquit viros numero quingentos. Ex hinc autem multi ad illum consuebant, non solum ex magna Phrygia, & vniuersa finitima regione, sed etiam qui Asiam habitabant, & qui debebant in prouin-

prouincijs Lydia & Caria. Etenim per vniuersam ciuitatē de ipso manabat sermo, qui non erat vanus & inanis, & ideò citò poterat extingui: sed qui ex veritate magnas habebat vires. Ad eum ergò confluebant, alij quidem vt discerent, quæ erant salutaria: alij autē, vt liberarentur ab ijs, quæ eis afferebant molestiam: quos scilicet premebat morbus, aut etiā aliquod aliud tenebat malum. Erat enim aptissimus ad docendum verbum veritatis, & paratissimus familiares Christo reddere eos, qui accedebant.

Multi ad eū
confluūt fa-
lutis obtri-
nendæ cau-
sa.

Pauci dies præterierunt, cū assumptis presbyteris & diaconis, & reliqua præterea fraternitate, procedit: & sedens in eo loco, in quo consueuerat, tanquā ex aliquo fonte suauissimo, ex ore profudit doctrinæ fluēta suauissima. Interea autē accessit adducta illustris quædam fœmina, oculis orbata, nomine Phrygella, mater Euxeniani Poplionis. Is verò Poplion apud Imperatorē & vniuersam ciuitatem primum locum in honore obtinebat. Adducta ergò, sicut diximus, mater illius, postquā audiuit magnum Abercium hīc iam sedere & docere, magno studio ad eum accurrens, & illius pedes præhensans, vehemēter eum precabatur, & Misere, dicebat, mihi hominum maximè venerande, solique vero Deo chare, misere mei supplicis: redde mihi rursus oculos magnum Dei opus: effice, vt iucundum Solem rursus intuear: neque me despicias affectam tam miserabiliter: consolare meam calamitatem: moueat te maximus meus splendor. Est mihi filius Poplion, qui multum potest apud Imperatorem, & ciuitatem: ego autem ipsum non video. Sunt mihi diuitiæ ingentes, & variæ, famuli, pecuniæ, prædia: ego autem ad ea me pius habeo, quā egentes. Nam illi quidem possunt frui ad spectu illorum paucorum, quæ habent, & ea, quæ habent, vt volunt, administrare: ego verò nec ea possum videre, quorum credor esse domina. Et vtinam priuata his omnibus, solos haberē oculos. Propterea rogo tuam clementem animam, valdè, inquam, rogo & supplico misera, vt meos aperias oculos, & tua apud verum Deum fiducia eis vim videndi immittas.

Cap. 9.

Phrygella
mater Po-
plionis cœca
ad Sanctum
adducitur.

Ille autē: At ego, inquit, o mulier, sum peccator, & qui magis egeo misericordia, & pendeo totus à Dei clementia. Si autē tu etiam credis in Deum, in quo ego confido,

Cap. 10.

potest omnino sicut ei, qui erat cæcus ab ortu, tibi quoquē visum donare. Illa verò: Iohan. 9.

Credo, inquit, in verum Dominum Christum: tu igitur meos credentis tangens oculos, iucundam & desiderabilem eis lucem largire. Hæc non nudis solum dicebat verbis, sed & moribus confirmabat, & fontibus lachrymarū. Misertus ergò sanctus, & ad cælos adspiciens, qui erat cælis verè dignus: Veni, inquit, vera lux, Iesu Christe, & aperi huius oculos. Deinde conuersus, cū eius terigisset oculos: Si verè, dixit, in Christum credidit Phrygella, statim visum recipiat. Cū sic ergò dixisset, & soluta est ipsa orbitas, & paruit veram fuisse eius fidem in Christum. Visus enim oculorum corporis, significabat illuminatos esse animæ oculos. Porro autem cognita est etiam in dono grata, dicens: Domine, ago tibi gratias, quòd mihi dupliciter lucem iis largitus.

Phrygella,
illustris ma-
trona reci-
pit lumen.

His enim, qui videntur oculis corporis, cordis oculos longè mihi magis aperuisti. Vnde etiam mihi conuenit dicere, quæ tuus Dauid: Liberasti oculos meos à lachrymis,

Psal. 114.

& pedes meos à lapsu. Verè enim sum liberata ab offensione, neque gressus animæ sunt minores gressibus corporis. Hinc vehemēti capta amore Christi, cū totam se contulisset ad seruanda eius mandata: Ecce, inquit, pater, ad sanctū adspiciens, præsentibus his multis testibus, dimidium mearum facultatum tibi committo, vt distribuas indigentibus. Quæ ergò circumstitebat multitudo, admirata nouum hoc miraculum, ipsa quoquē exclamauit: Magnus es, Deus Christianorum. nam ij quoquē magnis verè fruuntur gratijs, qui tuum nomen inuocant. Tunc autem diuinus Abercius: Ecce, inquit, mulier cognouisti, quā liberaliter ac munificè Dominus meus eos remuneratur, qui sperant in ipsum. Vade ergò in pace, tibi animum adhibens, & illi agens eas, quas par est, gratias. Hæc ille cū dixisset, Phrygella recessit quidem in præsentia: rursus autem redijt, & eum valdè colere perseuerauit. Atque rursus quidem aggressus est Abercius consuetam doctrinam.

Dimidiam
partem fa-
cultatū su-
arum dat
pauperibus
Phrygella.

Cū autem quod in Phrygella factum fuit miraculum, in multas terræ partes per-

Capit.

uasisset, accedunt ad eum tres vetula, quæ ipsæ quoquē erant orbatæ oculis, dicentes: Nos etiam credimus in Iesum, qui à te prædicatur. Appareat ergò in nos quoquē eius clementia, & nobis lucem, o vir admirande, ostende, sicut Phrygellæ. Ille autem, Si fides vestra, inquit, vera est in verum Deum, sicut dicitis, eum videbitis cordis oculis, qui cadunt sub intelligentiam. Hæc dixit, & cū sustulisset oculos: Domine Iesu Christe, inquit, rogo te, videant ipsæ quoquē lucem tuæ agnitionis: & ab ea,

quæ est eis offusa, liberatæ caligine, adspiciant, Domine, radios tuæ veritatis. Sic est precatus: & ecce locum, in quo stabant, magna lux circumfulsit desuper: & omnes in terram ceciderunt obstupescitæ spectaculo, quod præter opinionem euenerat. Non erat autem lux, cuiusmodi ea est, quæ venit ex sole & fulgure, sed noua prorsus, & stupenda, & insueta. Ea ergo stabant immota, cum omnes homines cecidissent: & lux illa, quæ apparuit, cum valde in eorum oculos incubuisset, eas statim fecit videre, & hanc suauem & hominibus gratam Solis lucem intueri. Ille autem cum tam sanis eas vidisset oculis, Quid est, rogauit, quod vobis apparuit, & quid vidistis, cum primum adspexistis? Vna autem: Senem, inquit, vidi, cuius formæ non potest referri pulchritudo & alacritas. Altera autem: Visus est mihi adolescens. Tertia verò: Puer, inquit, meos attingit oculos. Hæc cum audisset Abercius, & rerum admirabilium Deo egisset gratias, intermisit docere.

Cap. 12.
Hymniho-
ra Nonæ.

Exijs autem, qui aderant, ijs assumptis, qui erant familiares, domum redijt, & cum horum nonnulli hymnos abfoluisset, parum panis assumit. Ita enim solebat, tanquam aliud agendo, & in fine diei, corporis habere rationem. Hæc cum ab ipso facta essent, licebat videre multos ex ea, quæ est circumcirca, regione ad eum confluere, & baptizari in nomine patris, & filij, & spiritus sancti. Interim autem cum quæ matri euenissent, cognouisset Euxenianus, & quemadmodum deducta accessisset ad sanctum, & quemadmodum orbara visum recuperasset, omnia ex ipsa sciscitatus, venit ad illum, ac, Si te scirem, inquit, o pater, iube enter adspicere ad pecunias, non distribuisses tibi paruam partem mearum facultatum, quod mea matri conciliaris tantum beneficium. Cum autem cum alijs quæ tibi donauit Deus, te quoque pecunijs fecit superiorem, quidnam, vt est consentaneum, tibi pro hoc dono reddiderimus? Quidnam aliud, quam hanc gratiam tibi feremus acceptam? Cum hæc quidem dixisset, sancti pedes prehendit. Sanctus autem, accepta eius dextera: Scias, inquit, o optime, mihi nulla re alia tua opus esse, nisi quod cum sis adeo prudens, fidelis fias ex infideli, & impia mutata religione, venias ad agnitionem veritatis. Volo enim te fidelem esse potius pauperem, quam infidelem illustrem & diuitem.

Cap. 13.

Tunc respondit Euxenianus: Si vis igitur, o sacrum caput, de hoc nobis est querendum. Sepè enim audiui matri assides, se à te didicisse, Deum nunc quidem esse clementem & benignum, nunc autem terribilem & iustum: & alios vt valde bonum bonis remunerari, alios vt potè iustum vlcisci & punire. Si ergo ex amore quidem existit beneficium & remuneratio, supplicium autem & poena ab odio, quomodo fieri potest, vt idem sit bonus, & iusta inferat supplicia? Quonia, inquit magnus Abercius, cum vnicuique reddatur pro meritis, eos quidem, qui bona faciunt, tanquam qui natura sit bonus, afficit beneficio: eos autem, qui mala exercent, punit, vt qui omnia iuste faciat, nemine effugiente eius cognitionem eorum, quæ nos facimus, & vel solum cogitamus. Ipse est enim accuratissimus examinatus eorum, quæ sunt in profundo cogitationis, corda examinans, & renes peruadens vsque ad diuisionem animæ & spiritus, compagum quoque & medullarum, & iudex cogitationum & conceptionum cordis.

Hebr. 4.

Euxenianus verò: Hoc quidem, inquit, rectè est solutum. Sed illud quoque me doce: Si Deus bonis delectatur, cur non ab initio talem fecit hominem, vt bonum quidem possit operari, malum autem minimè possit facere? Sic enim & quæ sunt ei grata, fecissemus, & mansissemus nullo affecti supplicio. Ille autem: Hoc quoque est, inquit, eius, qui nostri magnam curam gerit, & qui omnino vult nostrum bonum. Si enim non possemus mala facere, nec bona quidem faciendo nihil lucraremur. Neque enim propterea laude digni essemus, nec commendatione. Tunc nanque quod factum esset, non fuisset factum nostro libero arbitrio, sed ex rei natura. Non enim qui non potest malum facere, is non faciens est laudandus: sed qui, cum possit quidem facere, abstinet propter boni desiderium. Cum autem vtrunque sit in nostra potestate, vt vel boni simus, vel mali, si velimus, cur tollis occasionem parandæ bonæ existimationis, & eijs materiam coronarum? Ad hæc Euxenianus: Nunc, inquit, mihi satis est persuasum, hominem esse sui iuris, & liberum habere arbitrium, & sua sponte venire ad peccandum. Sed dum de his rebus inter se disceptarent, hora nona rursus veniens, finijt quaestiones. Statim enim surgens diuinus Abercius, salutatur eos, qui circumstabant: & cum benedixisset, domum mittit cum Euxeniano.

Cap. 14.

Pauci dies postea præterierunt, cum vicos circumcirca positos, & ante alios, eos qui erant propinqui, obiit cum fratribus. Iam enim acceperat, multos varijs illic morbis

Tres alie
exæcæ miro
modo illu-
minantur.

Venit ad S.
Abercium Eu-
xenianus vt
ab eo intelli-
ruatur in fi-
de.

Liberum ar-
bitrium quid
præstet ho-
mini.

morbis laborare. Cùm autem abiisset, & eos curasset precibus, & manuum impositione, postquam vidit locum egere balneo, (quod quidem ægrotantibus est aptum solatium) veniens in quendam locum, qui appellatur Ager, fluuius autem prope eum fuit, flexis Deo genibus humi procidit. Et ecce erumpit quidem tonitru celo sereno, emitit autem terra fontes aquarum calidarum: & per omnia laudabatur Deus, qui iustos sic exaudit. Cùm beata autem illa lingua ijs, qui aderant, iussisset fodere cisternas, ut aquæ calidæ in eas confluerent, & eæ essent ad recreanda corpora laborantia, domum reuertitur. Interim autem tentationum & deceptionis pater malignus dæmon, indutus forma muliebris, venit ad sanctum, volens ab ipso consequi benedictionem. Ille autem coniectis in illum oculis, qui intus latebat, lupum non ignorans, etiamsi ouis pellem induisset, protinus auertitur, & lapide offendit pedem dexterum. Dolore ergo affectus, manu tangit talum: ipsum enim percusserat. Malignus autem rursus in seipsum mutatus, suauissimè risit, & vehementissimè, & solita protinus superbia: Nè me existimes, inquit, esse ex illis humilibus dæmonijs, quæ tu scis sapè fugare vel verbo solo: sed sum ipse centurio, cuius cùm nunc fecisti periculum, vides quàm grauibis sis affectus doloribus, qui liberasti multos à molestijs. Sic execrandus ex eo, quòd lædat, nunquàm autem ex eo, quòd prosit, sibi laudem tribuit. Hæc ergò admirabili dixit Abercio, & impetum facit in quendam ex ijs, qui ipsum circumstantebant, adolescentibus: quem cùm grauius discerpisset, miserabiliter projicit in medium omnium.

Precib⁹ suis
S. Abercius
impetrat fō-
tes aquarū
calidarum.

Vide demo-
nis maligni-
tatem.

Magnus autem Abercius statim misericordia motus adolescentis, & Deum precatus, eum malo soluit, & execrandum illum dæmonem procul expellit, re ipsa ostendens, quisnam sit boni discipulus, & qui bene facere didicerit: & quisnam is sit, qui est malus ab initio, & magister malè faciendi alijs. Ille autem non eò vsque confitit, neque semel superatum esse satis habuit: sed ei rursus bellum denunciat, cuius primum confictum non potuit sustinere. Quandò enim inuitus recessit, reliq̄o adolescente, aspera & impudenti voce vsus: Citò te, inquit, ô Aberci, vel inuitum faciam videre Romanorum ciuitatem. Hoc autem non multò post euénit, ut deinceps ostendemus. Diuinus enim Abercius domū suam reuersus, totos septem dies transiit in eum potentia, ut quòd ille eum duceret, ipse sequeretur. Septima verò nocte ei in somnis appàrens Dominus, dixit: Romam, ô Aberci, mea venies prouidentia, ut qui in ea sunt, meum nomen agnoscant. Esto ergò bono animo. gratia enim mea tecum erit. Tunc sanctus è somno excitatus: Fiat, inquit, voluntas tua, Christe: & diuinam apparitionem renunciauit fratribus. Sed ei quidem sic prædictum est fore, ut veniret ad Romanorum ciuitatem.

Cap. 15.
S. Abercius
expellit dæ-
monem.

Diabolus
Abercio ite-
rùm bellum
indicit.

Nota ieiun-
ia, & no-
cturnas vi-
sias.

Malignus autem dæmon, qui paulò antè eum eò venturum est minitatus, nihil differens, venit Romam, & Imperatoris Antonini filiam iam nubilem, & sexdecim annos natam, quæ Lucio quidem vero fuerat desponsa, vocabatur autem Lucilla, & cæteras suas aequales pulchritudine & magnitudine superabat, ingreditur: & statim ciēt furore, ut se discerneret, & deijceret, & dentibus morderet manus, & suas carnes manderet. Mater autem Faustina (hoc enim erat nomen Augusta) simul cum Antonino angebantur animo, & valdè erant dubij ac perplexi, & eam rem maximam ducebant calamitatem. Quod autem eis maximè augebat animi ægritudinem, erat, quòd puella fuerat desponsa Lucio. Nam eum quidem iam miserat Antoninus ad Orientem, bellum gesturum contra Regem Bulgessum. Inter eos autem conuenerat, ut stato die Lucius quidem ab Oriente, Antoninus autem Roma venirent Ephesum: & in templo, quod ibi erat, Dianæ Antoninus, dea teste, traderet puellam, Lucius verò acciperet. Cùm ergò Lucius, ut conuenerat, properè nauigaret Ephesum, nesciens quid ageret Antoninus, cùm esset eius filia à dæmone correpta, tempus protrahit excusatione, scribens ad Lucium, quòd Germani, traiccto Rheno, oppida Romanorum & vicos populantur: & idè non poterat nunc cum filia venire Ephesum, ut conuenerat, sed tantum anno sequenti. Ei autem cùm in media nauigatione reddita fuissent literæ ab Imperatore, magno dolore affectus, idque ferens ægerrimè, reuertitur Antiochiam. Imperator autem Antoninus partim quidem sua sponte valdè de filia sollicitus, partim verò à coniuge incitatus, omnia faciebat, & à nullo abstinebat, quod haberet rationem.

Cap. 16.

Imperato-
ris filia ob-
scuratur à dæ-
mone.

Adductis itaque Romanorum & Itolorum sacerdotibus, & ex Hetruria accersitis

Cap. 17.

aruspi-

Sacerdotes
idolorum &
aruspices no
valent eij-
cere damo-
nem.

aruspibus, per ipsos adiurabat demonem, & nihil non excogitabat ad mali curationem. Illa autem & inania esse conuincebantur, & malignum demonem magis efferabant in puellam. Ceterum is talem quoque vocem emittebat per puellam, quod nisi veniret Abercius Hierapolitanorum, qui sunt in parua Phrygia, Episcopus, ex eo non exiret tabernaculo. Cum hac ergo multos dies vociferaretur, apud se dubitabat Antoninus, quidnam hoc esset, considerans: & aliquando accersito Corneliano praefecto praetorij, rogauit an in parua Phrygia esset vrbs nomine Hierapolis. Is autem: Maximè, inquit, domine: & ex ea ortus est Euxenianus, ad quem saepe scripsisti de rebus publicis. Hoc cum audiuisset Antoninus, laetatus est quasi à cura liberatus, nempe quod Euxenianus, qui illic degebat, hanc rem pulchrè ei procuraret. Et Valerio & Basiano Magistrjanis mox praefecto esse iussis, haec sic scribit: Antoninus Imperator Augustus, Euxeniano Poplioni salutem: Ego tui ingenij solertiam re ipsa expertus, & maximè ijs, quae iussu nostrae potentiae nupè fecisti Smyrnae, leuata Smyrnenfibus calamitate, quae eis ex terramotu euenerat, vt par erat sum laetatus, & tuam in rebus gerendis laudavi diligentiam. Omnia enim accuratè didici, perindè quasi affuissem. Nam & à te missa relatio, & qui eam reddidit Caecilius procurator noster, omnia mihi apertè narrauit. In praesentia autem cum sit potentiae nostrae significatum, Abercium quendam Episcopum Hierapolitanum apud te versari, virum adeo pium in Christiana religione, vt medeatur demoniacis, & alios morbos curet facillimè, eo cum nos necessariò opus habeamus, Valerium & Basianum Magistrjanos diuinorum nostrorum officiorum misimus, vt cum omni honore & reuerentia ad nos adducant. Tuæ ergo iubemus praestantiae, vt ei persuadeas ad nos venire cum summa animi alacritate, sciens non paruam hoc nomine tibi futuram esse apud nos laudem. Vale.

Literæ Im-
peratoris ad
Euxenianum.

Cap. 18.

Hanc cum Magistrjanis dedisset epistolam, Roma misit, dicens: Rem mihi longè gratissimam feceritis, si Abercium ad me quammaxima celeritate adduxeritis. Illi autem eis acceptis literis, nihil omiserunt celeritatis & diligentiae. Sed cum peruenissent Brundisium, & nauem paratam ascendissent, vento vsi secundo, septem diebus transiitio Ionio, appellunt in Peloponnesum. Illinc autem equis vsi velocibus, citò veniunt Byzantium. Deinde cum ipso die traiecissent in Nicomediam, & vsi essent rursus cursu publico, veniunt Synadem Phrygiae metropolim: & acceptis viarum ducibus à Praefecto, qui illic erat, Spinthere dicto, vt fuerat ei imperatum à Corneliano, circa horam nonam veniunt in ciuitatem Hierapolitanorum. Ingressi ergo ciuitatem, occurrunt Abercio, veluti optima data occasione. Solebat enim hora nona domum redire à docendo, solitas preces Deo redditurus. Atque illi quidem ei facti obuiam, rogauerunt, vbinam esset Euxenianus, & quonam ire deberent, vt eum conuenirent. Postquam verò ille rogauit, quid quaerent, & cur venirent, eius interrogationem ægrè ferens Valerius, & quod non citò ad quaesita respondisset, audacius aliquid audeat, fortè motus à maligno: & extendit dexteram aduersus sanctum, volens eum flagello percutere. Manus autem, quae eum desuper seruabat, non fuit negligens: sed audax puniebatur dextera, & erat immobilis, tanquam vincita aliquo compede. Inuadit alterum quoque metus propter nouum hoc spectaculum: & ambo ab equis descendentes, pròcidunt ad sancti pedes, & sunt ei supplices, vt manus, quae emarcuerat, & erat quasi mortua, effloresceret rursus & reuiuifceret, neque sic remaneret mortua.

Vide, vt vir
sanctus fem-
per obser-
uet horam
precandi
Nonam.

Vlcio diui-
na in teme-
rarium.

Cap. 19.

Ille autem in hoc quoque consueta vsus est misericordia: & tangit quidem manum malè affectam, sanam verò eam reddit protinus. Deinde rursus sciscitatus, quam de causa esset eis opus cum conuenire, & intellexisset quod ad ipsum ferrent literas Imperatoris, sit eis dux itineris, & deducit quamprimùm ad aedes Euxeniani. Ille autem, acceptis literis, cum quae continebantur in eis, perlegisset, sancto statim tradit epistolam, & rogat, vt nihil differat, sed sicut Imperator volebat, iter quamprimùm inear. Quam cum ipse quoque legisset: Veniam, inquit, promptoque & alacri animo iter conficiam. Fit enim hoc Dei voluntate, vt mihi quoque iam à Domino meo fuit significatum. Et Magistrjani quidem praclare deducti ad Euxenianum, & ab eo honorificè accepti hospitio, cum duos dies apud ipsum mansissent, & ei totum iter, & nauigationem renunciassent, abiērunt tertio die, acceptis ab eo literis: cum eis esset pollicitus admirandus Abercius, post quadraginta dies, in Portu, qui dicitur, qui quidem est prope Romam, se esse inuicem conuenturos, & sic simul cum illis

Pollicetur
se iturum
Romam vt
sanctus.

illis Romam esse ingressurum. Illi autem cum non possent non credere, (recte enim iudicabant ex ijs, quæ senserant, & viderant, quod fieri non posset, ut vir, qui talibus & tantis erat dignatus, conscientiam & linguam haberet non sanam) publicos rursus equos ascendentes, redierunt.

Diuinus autem Abercius cum vinum, & acetum, & oleum in vnum & eundem vtre inieciisset, & paucos panes præterea sumpsisset, & deinde esset locutus cum fratribus, quæ par erat, & illius recessum miserabiliter descentes, pulcherrimè esset consolatus, ascendit vehiculum publicum, & egreditur è ciuitate. Cum autem parum processisset in via, videt quandam vinitorem fodientem, & vites diligenter colentem, (ei nomen erat Trophimion) Quo nominatim vocato: Agedum inquit, iter mecum Romam confice. Audiuit ille, & ligone, & rastris relictis & sua veste arrepta, quam propter laborem operationis humi deposuerat, sanctum est secutus. Iamque simul viam inibant. Sed nunc volo vos quammaximè attendere: audietis enim miraculum voluptate commixtum. Etenim quando Trophimion ad comunem usum, sancto iubente, vtris operculum amouisset, id ipsum solum, quod opus erat in præsentia, egressum est haud mixtum: vinum, verbi causa, aut acetum, aut oleum, alijs in loco manentibus. Quando autem ille rursus aliqua re indigens, non è sententia sancti vtre soluisset, admirabiliter egrediebantur contraria ijs, quæ volebat: acetum quidem, & oleum, si siti forte laborans vellet bibere: sin verò his contrà opus haberet, vinum purum effluxit ex vtre. Sic qui sua sponte fuit fraudulentus, inuitus fuit fidelis, cum nihil tangeret ex ijs, quæ volebat ad usum, re ipsa eum apertè docente, ut rectè se gereret & sincère, & nihil faceret præter sententiam eius, qui commodasset. Talia à Deo dona fuit consecutus Abercius. Cum ergò totum iter facile confecissent, veniunt in Ataliam Pamphylia ciuitatem. In qua cum nauem cõscendissent, quæ Romam proficiscebatur, in locum appellunt constitutum, cum modò finem accepisset dierum conuentio.

Magistriani verò tribus postea diebus ipsi quoque appulerunt: fuit enim longa mora navigationis propter tempestatem. Quocirca tarditatem suam valdè acculabant: quietiam itatuebant, nisi sanctum, ut conuenerat, inuenirent, vel sibi ipsi mortem crudeliter consciscere. Nam si Imperatori vacuis, ut dicitur, manibus se sisterent, metuebant, nè ab illo interficerentur. Hæc apud se animo agitantés, cum iam è nauì descendissent, & scrutarentur diuersoria, & litus obirent, sanctum inueniunt. Ille autem cum manum porrexisset, & eos salutasset, amicum eos adspexit, & placidè pactum conuentum reuocauit in memoriam. Cum verò ipsi lubenter eum præter spem viderent, protinus adorabant, amplectebantur, & omnia alia faciebant, quæ sunt signa animi moti lætitiæ. Deinde cum eum secum assumpsissent, ingrediuntur Romam, & ad Prætorio Præfectum ducunt Cornelianum. Ille autem, cum Imperator Antoninus expeditionem suscepisset contra barbaros, qui Rhenum transierant, & Romanorum agros populabantur, eum ducit ad Augustam Faustinam. Quem postquam illa adspexit adeò honestum, & venerandum, & qui summam moderationem præ se ferebat & tranquillitatem, impletur pudore, & eum salutat honorificè, & Quod sis boni quidem Dei, & qui omnia potest, seruus, inquit, est euident, tam ex ijs, quæ alij multi prius, & nunc reuersi renunciârunt Magistriani, (etenim iam quoque ex eis Faustina de illo acceperat) rogo igitur, ut nihil differas, sed beneficio afficias Imperatores, & humilem nostram serues & cures filiolam. Sic enim à nobis magni honores, & dona tibi collata referent gratiam.

Hæc illa cum magna dicebat affectione. Eam enim flebat natura necessitas, & faciebat, ut illius postularet auxilium, quem (ut cum diuino dicam Dauide) odio habebant gratis, & non sustinebant adorare tanquam verum Deum. Ille autem: Accepta quidem est, inquit, nobis tua voluntas: Sed nos nullo ex ijs, quæ sunt apud vos, delectamur, ut qui vanam hanc speciem iam pridem expuerimus: & alioqui nec mercede præbemus gratias, quæ nobis à Deo datæ sunt, gratis accepta, gratis quoque dare iussi. Sed ubi est, inquit, filia? Faustina autem quam potuit celerrimè currit in thalamum, & acceptam filiam attrahit ad sanctum quammaximo ardore & studio dici potest. Puellam verò inhabitans sceleratissimus demon, cum cognouisset se ad eum abduci, à quo sciebat se prius fuisse superatum, discernebat puellam, & deiciebat: timere, conturbari, tremere, caligare faciebat. Deinde etiam vocè ex ea emittebat, dicentem: Eccè, Aberci, ego te Romam duxi, sicut sum pollicitus. Ille autè. Certè, inquit:

sed nequaquam propterea gaudebis. Sic dixit, & iubet puellam duci sub dio. Ducta est ergo puella per Hippodromum, cum Imperatoris satellites & custodes locum prius occupassent. Interim autem cum ille impudens & sceleratus demon discerneret & deiceret puellam, & nihil aliud clamaret, nisi quod solum significabat se gloriari, & iactare, quod per se duxisset sanctum per tantum terre & maris spatium: sublatis in caelum oculis Abercius, cum Deum esset precatus, puellam acriter intuetur, & Ab ea, inquit, egredere, maligne demon, ipsam nihil offendens. Tibi hoc iubet Christus meus. Is vero, leonina illa audacia statim mutata in vulpis timiditatem, Adiuro te ego quoque, inquit, per ipsum Christum, ne me mittas in solitudinem, neque vllum alium locum, nisi in eum, in quo habitabam. Sanctus autem: Abibis quidem, inquit, non in solitudinem, sed in locum paternum. Propterea autem, quod me fecisti videre Romam, ipse quoque tibi iubeo in nomine Iesu, ut hanc aram tollas, (ei manu ostendens aram lapideam) & feras usque ad meam Hierapolim, & statuas propter portam Australem. Audiuit demon, & statim tanquam seruus, qui terribili domino didicit cedere in omnibus, recedit quidem a puella, nihil ei omnino mali faciens. Deinde innumerabilibus oculis videntibus (O quis tua omnia non admirabitur, Rex Christe?) aram subit, & tollit grauiter gemens, & transit per medium Hippodromum, (quod quidem visum est nouum Romanis spectaculum) & deponit Hierapoli in loco praestituto.

Vide quid possint sancti viri in daemones.

Cap. 23.
Imperatoris filia facta natur.

Puella autem liberata a demone, qui eam vexabat, muta longo tempore tenuit sancti pedes: quod matrem, & eos, qui aderant, maxime conturbabat, timentes ne puellae animam abstulisset demon. Faustina autem non potuit hoc ferre silentio: sed habens cor plenum tristitia & angore animi, dixit sancto: Certè cum demone vitam quoque ademisti filiae. Ille autem cum eam vidisset sic affectam, & eius esset misertus, puellae manum praebens, tanquam profundo somno oppressam, eam facit surgere sanae mentis compotem. Et conuersus ad Faustina: Ecce, inquit, adest tibi puella neque vita priuata, & libera ab insultu demonis. Postquam ergo mater sic vidit filiam, eam complexa, & praegaudium fundens lachrymas, genam genae imposuit, & os ori, & manibus manus conseruit, & veluti cupiens eam intrinsecus apprehendere, & cum nuda ipsa congregari anima, nesciebat quid ageret. Cum autem puella quidem iam rectè se haberet, diuinum Abercium vehementissimè rogauit Imperatrix, ne recusaret ab ea accipere remunerationem, cui ipse fuit causa magnae & necessariae gratiae. Ille autem pecuniae ne sustinuit quidem vllam fieri mentionem, dicens: Quid ei opus fuerit pecunijs, cui panis & aqua est lautum & magnificum praedium? Petit autem, ut prope Hierapolim extruatur balneum in agro, qui est propter fluum, ubi ipse orauit flexis genibus, & terra emisit fontes aquarum calidarum: & ut mendicis, qui erant in ea ciuitate, darentur ter mille modij frumenti.

Nota in sancto vito pecuniae contemptum, ut prope Hierapolim extruatur balneum in agro, qui est propter fluum, ubi ipse orauit flexis genibus, & terra emisit fontes aquarum calidarum: & ut mendicis, qui erant in ea ciuitate, darentur ter mille modij frumenti.

Cap. 24.

Hac simul atque audiuit Imperatrix, lubenter concedit, quod fuerat petiitum: & Cornelianum praetorio Praefectum quamprimum accersit, & iubet ad ea praestanda, quae sunt petita, omne adhibere studium, ne cito promissorum gratiam hebetet & obscurer tarditas ministerij. Tale est hominum ingenium, & ita sunt affecti. Ijs lubentius gratificamur, qui dona dubitant accipere, quam ijs, qui sunt prompti ad accipiendum: hos quidem despicientes, quod videantur victi a muneribus: illorum autem amplectentes animi magnitudinem. Praefectus autem praetorio nihil cunctatus, emitit archiectum ad Praesidem Phrygiae, qui erat illo tempore, ut pecunias ab eo acciperet, quantis opus erat ad balneum extruendum: & ter mille modios frumenti distribueret pauperibus, qui erant Hierapoli. Postquam autem fuit impositus finis balneo, quod aedificabatur, ab illo tempore non vocabatur amplius locus ille Ager, qui est propter fluum, sed Ager calidarum. Durauit autem illius frumenti distributio usque ad tempora impij Iuliani. Ille nanque, quomodo alia bona, ita hoc quoque inuidens Christianis, statim cessare facit suppeditationem.

Nota Iuliani Apostatae inuidiam erga Christianos.

Cap. 25.

Diuinus ergo Abercius, ut ad eum reuertamur, cum longo tempore fuisset versatus cum Romanis, & sanam fidei rationem tradidisset Ecclesijs Christianorum, videt aliquando in somnis adeste Dominum, & dicere: Oportet, o Aberci, te curam quoque gerere partium, quae sunt in Syria. A somno ergo excitatus, petit ab Imperatrice, ut eum dimittat. Illa enim eum detinebat vehementissimè, timens ne postquam ille abscessisset, libertatem assecutum demonium, filiam rursus inuaderet. Verum is, cum, quod ad id attinebat, iussisset eam esse bono animo, rursus rogauit, ut naus sibi pararetur,

Mittitur Abercius a Deo euagelizatum in Syriam.

retur, per quam ad partes Syriae nauigaret. Tandem ergo persuasa ab illius assiduitate, iubet Cornelianum ei parare nauigium, & quae erant necessaria, quamprimum imponere. Cum ergo ei in Portu deducta esset nauis, illam conscendens, septimo die nauigationis peruenit in Syriam. Et primum quidem versatur Antiochia: deinde eum excipit Apamea: & illinc transit ad reliquas ciuitates, & reconciliat Ecclesias inter se dissidentes. Tunc enim per eas valde serpebat malum haerese Marcionis. Transmisso autem Euphrate, venit ad Ecclesias, quae erant in Nisibi, & in tota Mesopotamia, easque eodem modo afficit. Hinc ad eum ab omnibus deferuntur pecuniae, mediocris remuneratio magnae eius circa Ecclesias malorum perpeffionis. Ignorabant autem se perinde facere, acsi alicui ex ijs, qui possunt velocissime currere, praerent compedes, praemium quoddam agilitatis, aut si manus, non secus ac ij, qui eum qui nudus luctari pulchre didicit, conantur docere, ut eum arripiendi ansam habeat aduersarius.

S. Abercius
venit in syriam.

Cum ergo ille quidem recusaret accipere, dicens fuisse plura, quae dabat Imperatrix, & quae iustiore de causa poterant accipi: illi autem instantes non possent persuadere: stans in medio eorum vir quidam, nomine Barchasanes, genere clarissimus, diuitijs copiosissimus: Vim quidem, inquit, ei afferre propter pecunias, o fratres, neque est ei decorum, neque nobis omnino utile. Quod autem datum non licet deponere, & quod ei magis dant suae actiones, illud est a nobis praestandum. Decernemus eum nominare aequalem Apostolis. Neque enim vllum alium scimus tantum terra & maris obiisse, ut curam gereret fratrum, nisi summos Christi discipulos, quos quidem ipse est secutus. Haec ille quidem: omnibus autem visum est ita esse faciendum. Sicque ab illo tempore accepit hanc denominationem, qui etiam ante illorum sententiam hanc erat ipsis factis sortitus. Cum illinc ergo recessisset, & in vtraque fuisset Cilicia, & Lycaoniam obiisset, & Pisidiam, venit Synadem Phrygiae metropolim. Hospitio autem acceptus a quibusdam ex ijs, qui illic erant Christianis, cum se parumper recreasset, ad suam contendit ciuitatem.

Cap. 26.

Vocatur
aqualis
Apostolis.

Cum itaque aestate venisset ad locum, qui dicitur Aulon, sedit in petra propinqua. Cum autem & ventus spiraret ei aduersus, & a rusticis frumentum in area ventilaretur, & atra tenues paleas excitans, in sancti vultum proieceret, rogat agricolas, ut laborem aliquantum remitterent. Illi autem non exaudierunt. Deinde sanctus quidem solis precibus sopit spiritum, illis autem vel inuitis cessauit studium. Cum ergo nescirent quid agerent, ij se conuertunt ad coenam: ipse autem aquam (siti enim laborabat) ab eis petijt. Sed agricolae cum essent valde inhospitales, & plane agrestes, despectui habebant petitionem, & rem ludificabantur: scilicet, propter vnum senem, dicentes, a mensa abstinebimus. Aegre tulit hanc inhumanitatem humanissimus virorum Abercius: & eis est imprecatus, ut nunquam satiarentur. Quod etiam eis hucusque permansit: humana plane poena inhumanitatis. Deinde a petra recedens, venit ad suam ciuitatem. Cum ergo sensisset populus eius aduentum, omni ex parte confluabant, cupientes videre dulcem vultum, & audire vocem desideratam. Ille ergo cum lubenter eis benedixisset, & eos salutasset, rursus obibat ciuitatem, libere docens verbum veritatis, & eos, qui accedebant, per diuinum baptismum inuitans, & daemoniis praebens mali solutionem: morbos curans, & quavis affectione fortiores spiritus, quae in ipso erat, virtutem proferens. Cum autem valde quoque vtilem doctrinae librum composuisset, eum dat ijs, qui sub ipso erant, Presbyteris simul & Diaconis, ut eis vel post mortem loqueretur, & aliquo modo nunquam eis cessaret prodesse.

Cap. 27.

Redit Hierapolim.

Componit
librum quendam.

Aliquando in montem excelsum, vsu ita postulante, ascendit: ipseque & qui cum eo erant, siti laborabant. Confugit autem ad eum, qui potest omnia. Itaque conuersus ad orationem, humi inclinat genua: Poculetam autem aquam terra statim emittit. Ab illo autem tempore locus ille deinceps fuit appellatus Locus genuflexionis. Ceterum tunc quidem redijt in domum suam: non multo post autem videt rursus Dominum, qui eam somnis apparuit, & ei dixit: Aberci, iam propere est tempus, ut cesses a longis tuis laboribus. Cum autem a somno esset excitatus, & cognouisset decessum sibi praesignificari, narrat fratribus id, quod apparuerat: & quendam quadratum lapidem, longitudine & latitudine aequalem, sibi sepulcrum construit: & aram, quae, illo iubente, Roma illuc translata fuerat, lapidi imponit, ei talem inculpens inscriptionem: Electae urbis cuius hoc viuens feci, ut hac tempore habeam posituram corporis,

Cap. 28.

Nora, loc. genuflexionis.

Epitaphium
scribit sibi.

poris,

poris, nomine Abercius. Qui sum discipulus pastoris casti, pascentis ouium greges in montibus & agris, ac magnos habentis oculos, omnia intuentes. Is enim me docuit literas fideles, Romam qui me misit ad videndum imperium, & Imperatricem indutam aureis vestibus & calceis. Illic autem vidi populum præclarum, insignes annulos in manibus gestantem. Et Syriae regionis campū vidi, & omnia oppida Nisibin & Mesopotamiae, transmissis Euphrate. Habui autem omnes ad eandem venientes concionem, & Paulum intrinsecus. Fides autem omnino produxit & apposuit nutrimentum, piscem ex fonte ingentem, quem purum apprehendit virgo casta: & cum perpetuo edendum tradidit amicis, vinum habens bonum, quod dat cum pane temperatum. Hæc adstans Abercius iussit, vt scriberentur, septuagesimumsecundum annum verè agens. Hæc cogitans orauerit pro Abercio, quicumque nobiscum sentit. Non tamen alterum tumulum mihi, neque hunc in superiori loco imponet aliquis. Quòd si fecerit, Romano ærario soluet bis mille aureos, & bonæ patriæ Hierapoli mille aureos. Inscriptio quidem sic se habebat ad verbum, sed tempus ex ea aliquid detraxit, & effecit, vt non nihil postea desideraretur.

Cap. 29.

Ipse tandem cum Presbyteros simul & Diaconos, & quosdam vocasset ex populo: Filioli, inquit, mihi quidem iam adest vitæ finis, & ab eo, ô grex mihi dilecte: ab eo ad id, quod vel ab ineunte ætate desiderabam, vitæ genus: & ad eum, cuius ego solius teneor desiderio, & cuius diuino amore vehementer incendor: ab eo eū visurus. Vobis autem considerandum est, quemnam sitis vobis electuri Episcopum, qui & vos post me pascet, & cuius vocem pulchrè audient mea oues, quæ, vt Deo placet, ab eo pascentur. Hæc cum sanctus eis dixisset, illi cum pauca inter se communiter locuti essent, Archipresbyterum Ecclesiæ, cui etiam nomen erat Abercius, communiter elegerunt. Quinetiã cum ipse quoquè ei sua sententia confirmasset Episcopatum, ei imponit manus: & cum benedixisset, Tu, inquit, ô Aberci, nunc Episcopus constitueris, Deo dante, & me quoquè, quantum est in mea potestate. Deinde cum simul cum oculis manus in cælos sustulisset, & Deum orasset, spiritu hinc recedit, & transit ad Christum, ad choros Angelorum transmissus, qui re vera vixerat vt Angelus. Populus autem, qui habitabat ciuitatem, congregatus ad sacrū illud viri corpus, cum illi sacra cecinisset cantica, & tanquam communem aliquem thesaurum sustulisset, deposuit in lapidē, vigesimo secundo mensis Octobris. Deinde cum eum, qui ab ipso acceperat Episcopatum, in eius thronum deduxissent, communiter magnificarunt Deum, qui est super thronū gloriæ regni: Quem decet omnis honor, gloria & adoratio, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

Abercius ei succedit in Episcopatu

Obitus sancti viri.

SERMO HISTORICVS ET ERVDITVS DE BEATISSIMO SEVERINO COLONIENSI EPISCOPO, EX antiquis sanè MS. codicibus descriptus. Testatur S. Gregorius Turonensis Episcopus Fortunatum presbyterum huius beati Severini scripsisse vitam: sed vtrum ea extet, incompertum habemus. Que autem idem Gregorius de hoc sanctissimo viro annotauit, ea nos Sermoni huic subijciemus. Nos capita margini adiecimus.

Octobr. 23. Cap. 1.

for. * consulturus.

Matth. 28.

Sancti quid nos doceat.

DOMINVS ac redemptor noster, caput totius vniuersalis Ecclesiæ, corpus suum toto orbe dispersum sicut diuina potestate condidit, ita piissima gubernatione custodit. Vnde & firmiora membra, * consultum imbecillioribus, infirmitatis humanæ præsciis, in toto mundo præuidere dignatus est. Quibus etiam peregrinantibus, & capiti suo suspirantibus, nunquam se defuturum esse promisit, dicens discipulis suis; Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, vsque ad consummationem seculi. Consolatur ergò infirmos, vt diximus, maiorum adiutorio, vt eorum admonitionibus exercitati, discant peregrinationem suam cognoscere, & patriam cælestem desiderare. Hoc sanctos patres nostros, suo quenque loco, laudabiliter studio deseruisse non dubitamus, quorum vt memoriam solenniter celebremus, partim ex literarum commendatione,